

STANOVISKO ŠKOLITELE K DISERTAČNÍ PRÁCI

doktorandka: Mgr. Zuzana Jakalová
téma práce: Multilogues on the Now. Vztáhy neprispôsobivosti v súčasnom feministickom kurátorstve
školitel: doc. Mgr. Jan Zálešák, Ph.D.

Zuzana Jakalová k prezenčnímu doktorskému studiu na FaVU nastoupila v roce 2015. Pojila nás v té době nejen „společná akademická historie“ (byl jsem vedoucím její magisterské práce Ekofeministické perspektivy v současném umění na FF MU), ale již také přátelství, dané pohybem ve stejném, nepřilíh rozsáhlém prostoru českého provozu současného umění. Zuzana pracovala od roku 2012 jako kurátorka rezidenčního centra pražské Meetfactory a právě na fungování rezidenčních programů a vybrané aspekty mobilit kulturních profesionálek a profesionálů z oblasti výtvarného umění byla její práce od počátku zaměřena.

Když jsem si nyní dohledal hodnocení školitele ze závěru prvního roku studia, překvapilo mě, kolik aktivit jsme v souvislosti s náplní doktorského studia evidovali. Vedle chodu rezidenčního centra, kde se v té době Zuzana soustředila na projekt Critical Studio, jemuž také v roce 2016 věnovala příspěvek na doktorandské konferenci FaVU, byla kurátorkou mnoha výstav, jak v „domovské“ galerii Kostka, tak v dalších prostorách. Zároveň bylo od začátku zjevné, že se k mnoha aspektům provozu rezidenčního centra a uměleckých mobilit staví kriticky. To byl jistě jeden z důvodů, proč v roce 2016 přijala nabídkou podílet se na institucionální a programové proměně prostoru, který jsme od roku 2007 znali jako tranzitdisplay. Společně se Zbyňkem Baladránem se ujala formování nové koncepce Displaye, „sdružení pro výzkum a kolektivní praxi“, které se nově stalo hlavním tvůrcem výstavního obsahu na Dittrichově 9 (zatímco tranzit, pod vedením Víta Havránka a Terezy Stejskalové začal své aktivity směřovat jinak). Hlavním výstupem Zuzaniny práce v Displayi, který se následně stal také hlavním předmětem její dizertační práce, byla série Multilogů (*Multilogues on the Now*). Nejednalo se jen tvorbu výstav (a doprovodných programů a koncepčně navázaných publikací), ale hlubokou snahu přeformátovat chápání toho, jak může instituce spojená s prezentováním současného umění fungovat, jak tvořit svůj program, jak se vztahovat k tvůrkyním a tvůrcům, k publikům.

Nedalo mi to a dohledal jsem také své stanovisko k pojednání k disertační práci, jež Zuzana obhajovala na konci druhého ročníku (na jaře roku 2017). Zde již bylo zjevné, že se projekt posouvá směrem k intenzivnějšímu zájmu o emoční práci a starostlivost v rámci provozu umění (Critical Studio), k čemuž rychle přibyla témata zdraví, nemoci a nemohoucnosti, že směrem od „manažerské analýzy“ fungování jednoho segmentu uměleckého provozu se práce posouvá k něčemu daleko osobnějším a že do hry stále explicitněji vstupují feministické perspektivy. V závěru posudku jsem vyjádřil obavu, zda se Zuzaně podaří získat dostatečný odstup od vlastní kurátorské práce, aby se tak k ní mohla vztahovat také jako výzkumnice. Následující roky ukázaly, že právě tady se skrýval skutečný problém, který jsme dlouho podceňovali. Jednak dlouho zůstala nevyřešena otázka, jak metodologicky uchopit vztah kurátorské praxe a výzkumu (ta je nakonec v textu disertace zodpovězena přesvědčivě). A dále začalo být postupně stále zjevnější, že intenzita, s jakou se Zuzana vrhla do práce na Multilogích, se prakticky vylučuje s možností kurátorskou práci reflektovat

a hlouběji analyzovat „v reálném čase“, což mělo za následek kontinuálně rostoucí množství materiálu, který si říkal o zpracování.

Fast forward, jsme v roce 2022 a Zuzana již není součástí kurátorského kolektivu Displaye. Po několika intenzivních letech práce na Multilozích přišlo vyhoření, stěhování do Bratislavy, hledání nových perspektiv, další vyhoření. Je to moment, který Zuzana naznačuje v úvodu disertační práce – téma práce (postížení, nemohoucnost) se najednou stalo něčím víc, žitou skutečností, která bohužel stála v cestě nejen hladkému pokračování kurátorské kariéry (o jejíž budoucnosti nicméně nemám pochyby), ale také v cestě završování doktorského studia. Poslední půlrok byl ve znamení návratu k práci, která docela dlouho ležela ladem. Bylo to také období návratu k sobě, doba osobní rekonstrukce, během které strávila Zuzana tři měsíce na výzkumné stáži ve Velké Británii, po nichž pak následovalo několik měsíců práce na textu disertace. Posledních několik týdnů pak bylo především o hledání motivace k dokončení a odevzdání práce, která – to si můžeme říct na rovinu a Zuzana si je toho dobře vědoma – mohla být (za jiných okolností, pokud něco takového jako „jiné okolnosti“ existuje) rozsáhlejší, komplexnější, důslednější... Odvahu v těžkých okamžicích nám stále dodával fakt, že jádro praktické části, kurátorský výzkum se všemi zdokumentovanými výsledky představuje hodnotu, na které lze stále stavět.

Kritické zhodnocení disertační práce bude nyní úkolem oponentů, a bude-li práce připuštěna k obhajobě, budou různé její aspekty předmětem rozpravy, v níž si Zuzana jistě povede skvěle. Práce byla po vypětí posledních týdnů odevzdána v podobě, která si jistě zaslouží kritický pohled, v níž se však nakonec podařilo postihnout a pojmenovat mnoho podstatných problémů otevírajících se na pomezí současného feministického kurátorství a studií postížení a v níž se, jakkoli bolestivým, místy snad trochu přerývaným a nevyrovnaným způsobem, ukazuje, co v praxi znamená intersekcionalní feminismus jako metoda uplatněná v praxi (kurátorské i badatelské). Jsem proto přesvědčen, že si v případě úspěšné obhajoby Zuzana Jakalová zaslouží udělení akademického titulu Ph.D.

V Brně dne 30. 9. 2022

doc. Mgr. Jan Zálešák, Ph.D.